

Het Cemitério dos Prazeres bij Lissabon is net een dorp

De bijzondere grafhuisjes van de Begraafplaats van Plezier

Foto: Thessa Lageman

Cemitério dos Prazeres, oftewel Begraafplaats van Plezier in Lissabon.

Cemitério dos Prazeres is de laatste rustplaats van veel rijke en beroemde Portugezen. De begraafplaats is net een dorp met straten en huisjes met deurtjes en gordijnen.

We zijn in een dorp met straten en huisjes met deurtjes en gordijnen. Door een indrukwekkende grote poort kom je op het centrale plein. Rechtdoor is de kapel. Langs de symmetrisch aangelegde paden staan grote mausolea, rijen graven in de vorm van huisjes, beelden van engeltjes en statige cipressen. De vogels kwetteren en er stijgt een vleugje kerkwierrook op. Welkom op de grootste begraafplaats van de Portugese hoofdstad Lissabon, Cemitério dos Prazeres, en tegelijk het eindstation van de oude, houten tram nummer 28.

De 20 hectare grote begraafplaats is in 1833 aangelegd, na een grote cholera-epidemie die duizenden mensenlevens had geëist. Inmiddels liggen er heel wat beroemde Portugezen begraven.

De officiële naam is Cemitério do Alto de São João, maar bekender is de naam Cemitério dos Prazeres, oftewel begraaf-

plaats van plezier. Volgens het toeristenbureau heette het landgoed dat hier stond zo, hoogstwaarschijnlijk omdat het zo'n plezierige plek was om te wonen. Het uitzicht vanaf de heuvel op de rivier de Taag, de wijk Alcantara en de brug Ponte 25de Abril is in ieder geval prachtig.

Halfvergane gordijntjes

Veel van de grafhuisjes hebben inmiddels halfvergane gordijntjes voor de ramen, waar hier en daar een barst in zit. Aan de verroeste deuren hangen plastic rozen of droogboeketten.

Binnen in de huisjes staan aan weerszijden grafkisten van de familieleden. In het midden is vaak een altaar gemaakt met een beeld of een crucifix, een vergeelde foto, glas-in-loodraampjes en door de tijd aangetaste, gehaakte kleedjes. Sommige kisten zijn zo oud dat het hout vermolmd is, en de kisten scheef gezakt zijn of een beetje geopend. Een tikje luguber is het wel.

Een handjevol toeristen loopt rond, genietend van de stilte ver weg van het drukke centrum. Magere, panterachtige katten spelen tussen de graven. Af en toe wordt de rust verstoord door het geluid van vliegtuigen, die verse ladingen toeristen afleveren op het nabijgelegen vliegveld. De toiletjuffrouw, de tuinman en een

vrouw van het kantoortje staan gezellig te kletsen voor de wachtkamer.

Grootste familiegraf van Europa

Er zijn enkele interessante routes over de begraafplaats te volgen. Een ervan leidt langs belangrijke mensen uit de recente Portugese geschiedenis: politici, musici, dichters, filmsterren, televisiepresentatoren, militairen en schilders. Via nummers op bordjes bij de graven is terug te vinden wie waar ligt.

De indrukwekkende grote familiegraven laten zien dat Lissabon vroeger een welvarende stad was. Ook het grootste familiegraf van Europa is hier te vinden, dat van Pedro de Sousa Holstein (1781–1850), een van de belangrijkste Portugese staatsmannen. Er liggen maar liefst twee-

In een familiegraf liggen maar liefst tweehonderd familieleden

honderd familieleden in begraven. Het bouwwerk is geïnspireerd door de tempel van Salomon en de Egyptische piramiden. Een ander indrukwekkend mausoleum is dat van Carvalho Monteiro (1848-1920), een rijke wetenschapper die het sprookjesachtige Quinta da Regaleira-paleis liet bouwen buiten de hoofdstad. Er is overigens ook nog een klein gedeelte op de begraafplaats met recente graven, die een stuk kleiner en eenvoudiger zijn.

Beroepssymbolen

Heel bijzonder is verder de route langs de tientallen beroepssymbolen. Zo geeft een kanon de rustplaats van een officier aan, een anker het graf van een kapitein, een weegschaal dat van een rechter en een beeld van de god Mercurius staat bij het graf van een succesvolle handelaar. Op een mausoleum van een arts en zijn familie is een esculaap, een staf met een daaromheen kronkelende slang, afgebeeld.

Een boeiende andere route voert langs de verschillende graven van vrijmetselaars, die met symbolen van de vrijmetselarij gemarkeerd zijn, waaronder het alziend oog, en de passer en winkelhaak. ◀